

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29

Fylke: Møre og Romsdal

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Kvernes

Emne: Julenissen

Bygdelag: Kvernes

Oppskr. av: L. J. Mork

Gard: Mork

(adresse): Afset

G.nr. 10 Br.nr. 8

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen erfaring og hørt av andre.
- B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 - 9. Mitt inntrykk - og det er stadfestet ved opplysninger som jeg har faatt av folk som er eldre enn meg - er at julenissen her i distriktet først er blitt kjent gjennom eventyr, julekort, julehefter o. l. Jeg tror ikke at julenissen noen tid har vært en fast figur i folkefantasien her. Heller ikke er det blitt det i forholdsvis sen tid. Sporadiske forsök paa aa "innføre" den her har ikke slaatt igjennom.

Derimot er endel andre "vesener": julegjeita, nyaarsbokken og trettebekren kjent fra gammelt av. Julegjeita var et dyr som besøkte gaardene i julen. Den kom en tid før jul. Ett rim lyder slik: "Tet vekker før jul kjem julgjeita paa kvennialur." Kvennialuren var det bord i de gamle kvernhus som understeinen hvilte paa. Fra Kvernhuset flyttet julgjeita til vedskjulet, hvorfra den ble baaret inn i stuen med siste vedbøren julekvelden. Den ble brukt til aa skremme ungene med: "Er du ikke snill, saa kjem julgjeita" ble det sagt. Ellers ble den ansett som et uskyldig vesen. Nyaarsbokken og trettenbekren er navn som ofte blir nevnt, uten at jeg kan gi noen nærmere opplysninger om dem.

5142

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING